

1

2025–2029

TURUN VASEMMISTOLIITON KAUPUNKIOHJELMA

2 **Turun**
3 **Vasemmistoliiton**
4 **kaupunkiohjelma**
5 **2025–2029**

6 **Sisällysluettelo**

- 7 1. [Johdanto](#)
8 2. [Kasvatus ja opetus sekä nuorisopalvelut](#)
9 3. [Kaupunkiympäristö ja kaavoitus](#)
10 4. [Työ, talous ja elinvoima](#)
11 5. [Hyvinvoinnin edistäminen](#)
12 6. [Kulttuuri ja liikunta](#)
13

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42

43
44
45
46
47
48

49
50
51
52
53
54

55
56
57
58

1. JOHDANTO

Turun Vasemmistoliiton tavoitteena on vähentää kaupunkilaisten välistä eriarvoisuutta. Me haluamme Turusta kaupungin, jossa kaikilla on työtä, opiskelupaikka tai merkityksellistä tekemistä, toimivat julkiset palvelut ja avoin päätöksenteko. Turussa asunnon, koulutuksen, työn, hoivan ja harrastusmahdollisuuksien tulee olla kaikkien saatavilla.

Turku kuuluu kaikille. Kaikkien kaupunkilaisten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on edistettävä määrätietoisesti ja konkreettisin teoin. Turun väestörakenne muuttuu ja kasvaa. Turun Vasemmistoliitto pitää huolta siitä, että jokainen kokee olonsa tervetulleeksi ja löytää paikkansa. Tässä tavoitteessa meitä auttaa monipuolinen työ- ja elinkeinoelämä ja laaja kulttuuritarjonta.

Segregaation ehkäisy on tärkeää. Turun Vasemmistoliiton mielestä Turun kaupungin tulee asettaa segregaatioasioiden neuvosto, jotta segregaation estäminen ja sen kohteena olevien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet voidaan turvata. Neuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteutukseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen. Lisäksi neuvoston tulee voida ottaa kantaa myös muihin kysymyksiin, jotka sen arvion mukaan ovat merkittäviä eri vähemmistöjen ja sosiaalisten ryhmien eriytymisen ehkäisyn näkökulmasta. Neuvosto tulee ottaa mukaan eri vähemmistöjen ja sosiaalisten ryhmien osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Turun tulee olla johtava ilmasto- ja luontokaupunki. Turun kaupungin on huomioitava luonnon ja ympäristön merkitys kaikessa toiminnassaan, erityisesti ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillinnässä. Ilmastoteot nähdään tärkeinä myös kaupunkilaisten hyvinvoinnille.

Turun kaupungin tulee olla esimerkillinen työnantaja. Turun tulee noudattaa reiluja työehtoja, panostaa henkilöstönsä jaksamiseen ja puuttua uupumiseen. Työstä maksettavalla palkalla on tultava toimeen. Turun Vasemmistoliitto vastustaa kaikenlaista työehtojen heikentämistä ja työehtoshoppailua. Turun on investoitava työllistämiseen ja otettava huomioon TE-uudistuksessa myös hyvinvoinnin näkökulmat.

Turkua kehitetään avoimesti ja läpinäkyvästi. Tasa-arvoisten vaikutusmahdollisuuksien kannalta on tärkeää, että kaupunkilaiset ovat laajasti edustettuna kaupungin päätöksenteossa. Turun Vasemmistoliiton mielestä luottamushenkilöiden määrää ei tule vähentää. Kehitämme rohkeasti uudenlaista kaupunkidemokratiaa, jossa vuorovaikutusta päättäjien ja kaupunkilaisten välillä lisätään esimerkiksi kansalaispaneelin.

Uskomme vahvoihin julkisiin palveluihin. Turussa pitkään jatkunut kaupungin palveluiden yhtiöittäminen ja yksityistäminen on luonut epävarmuutta ja vähentänyt päätöksenteon avoimuutta. Yksityistäminen on myös johtanut kasvaneisiin kustannuksiin eri palvelualueilla. Turun Vasemmistoliitto edistää

59 julkista palvelutuotantoa aina kun se on mahdollista.

60 **Turku kasvaa ja kehittyy kestävästi.** Turkulaiset lähiöt ovat eriytyneet
61 toisistaan eri sosioekonomisilla mittareilla, eli toisilla alueilla voidaan paremmin
62 kuin toisilla. Tätä eriytymiskehitystä kutsutaan segregatioksi. Turun
63 Vasemmistoliitto vaatii toimia eriytymisen hillitsemiseksi sekä kaikkien kaupungin
64 alueiden huomioimista päätöksenteossa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota
65 kohtuuhintaisen asumisen lisäämiseen.

66 **Turun juhluvuoteen ovat tervetulleita kaikki.** Seuraava vaalikausi päättyy
67 vuoteen 2029, joka on myös Turun 800-vuotisjuhlavuosi. Juhlallisuudet on
68 tuotettava yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa siten, että jokaisella
69 kaupunkilaisella on mahdollisuus osallistua juhluvuoden ohjelmaan. Juhlavuoden
70 tulee huomioida monipuolisesti eri väestö- ja kieliryhmiä sekä yhdistää
71 turkulaisia.

72

2. KASVATUS JA OPETUS SEKÄ 73 NUORISOPALVELUT

74

Tavoitteenamme on tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen koulu.

75

Vähennämme vallitsevaa koulutuksen ja varhaiskasvatuksen eriarvoisuutta.

76

Kaikilla kaupunkilaisilla on taustoistaan huolimatta oltava edellytykset kehittää

77

itseään. Kasvatuksen ja opetuksen on oltava kaikille yhdenvertaista ja turvallista.

78

riippumatta iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kielestä,

79

etnisestä taustasta, poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta,

80

vammaisuudesta tai asuinalueesta. Kasvatuksen ja opetuksen palvelualalle on

81

varattava riittävä budjetti laadukkaan toiminnan toteuttamiseksi. Jatkuva

82

alibudjetointi on lopetettava ja suunnitellut säästötoimet on torjuttava.

83

Näin me kehitämme kasvatusta ja opetusta Turussa:

84

- Jokaisella lapsella on oltava oikeus onnelliseen, omannäköiseen ja virikkeelliseen lapsuuteen sekä laadukkaaseen kasvatukseen ja koulutukseen.

85

86

87

88

- Oppilaitoksissa ja päiväkodeissa tulee olla nollatoleranssi syrjinnälle kaikessa toiminnassa ja Turun on julistauduttava syrjinnästä vapaaksi alueeksi. Turun on toimittava aktiivisesti koulukiusaamisen ja kouluväkivallan ehkäisemiseksi.

89

90

91

92

93

- Turun kouluverkko säilytetään kattavana, jotta jokaisella lapsella on mahdollisuus käydä lähikoulua. Tavoitettavuus on tärkeä arvo.

94

95

96

- Opetusryhmien kokoa ei saa kasvattaa. Tarpeen mukaan ryhmää pienennetään, mikäli ryhmässä on enemmän tuen tarvetta.

97

98

99

- Jokaisella lapsella tulee olla oikeus opetukseen omassa lähikoulussa. Erityisopetuksen resursseja lähikouluissa on lisättävä. Turun Vasemmistoliitto kannattaa erityisoppilaiden opetuksen yhdistämistä yleisopetukseen silloin, kun lapsen tarvitsemat tukitoimet aidosti turvataan. Erityisoppilaiden yhdistämistä yleisopetukseen ei saa käyttää säästökeinona.

100

101

102

103

104

105

106

- Tarjotaan digitaalisen oppimateriaalin lisäksi painettuja oppikirjoja kaikilla koulutusasteilla.

107

108

109

- Erityisopetus ja opinto-ohjaus taataan kaikilla asteilla varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen.

110

111

112

- Turun on panostettava nykyistä enemmän kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Ostopalveluna hankittavan varhaiskasvatuksen osuutta on vähennettävä.

113

114

115

116

- Kouluterveydenhoitajat, koululääkärit, kuraattorit, koulunkäynninohjaajat,

- 117 psykiatriset sairaanhoitajat, koulupsykologit ja koulun muu oppilashuolto
118 tuottavat lasten ja nuorten kannalta tärkeitä hyvinvointipalveluja. Näitä
119 ammattilaisia on oltava riittävä määrä koulunkäynnin ja oppimisen
120 tukemiseksi. Varhan kanssa tehtävän moniammatillisen yhteistyön
121 sujuvuus pitää taata.
122
- 123 • Turun pitää puuttua myönteisen erityiskohtelun ja resurssien
124 suuntaamisen keinoin siihen, etteivät koulut jakaudu maineeltaan ja
125 tuloksiltaan hyviin ja huonoihin kouluihin. Alueelliset erot Turussa ovat
126 edelleen liian suuret. Tavoitteena on oltava pienemmät ryhmäkoot
127 alueilla, joilla lapsilla on keskimääräistä enemmän erityisen, kielellisen
128 ja/tai sosiaalisen tuen tarvetta. Myönteinen erityiskohtelu tukee myös
129 henkilökunnan motivaatiota ja pysyvyyttä alueilla, joilla tuen tarve on
130 muita suurempi.
131
 - 132 • Koulujen aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla maksutonta.
133
 - 134 • Turun peruskoulujen ja lukioden eriytymistä ehkäistään vähentämällä
135 koulujen eroja valinnaisaineissa ja valinnaisuuden määrässä. Lisätään
136 valinnaisuutta kaikkiin kouluihin.
137
 - 138 • Oppisopimuskoulutusta lisätään ja kehitetään.
139
 - 140 • Lain mukaan jokaiselle pitää löytyä toisen asteen opiskelupaikka.
141 Ammatillisen toisen asteen lähiopetuksen määrä turvataan sellaiselle
142 tasolle, jolla hyvä oppiminen on mahdollista. Ammatillisen koulutuksen
143 opiskelijahuollon piiriin pääsevät kaikki sitä tarvitsevat opiskelijat.
144
 - 145 • Turku varmistaa maahanmuuttajien pääsyn kotoutumiskoulutukseen
146 kolmen kuukauden sisällä maahan muuttamisesta. Kielikoulutusta ja
147 kielenoppimista edistetään myös turvaamalla työväenopistojen resurssit
148 ja tukemalla kolmannen sektorin toimijoita.
149
 - 150 • Turun on panostettava enemmän lasten ja nuorten taidekasvatukseen
151 siten, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus saada taidekasvatusta
152 riippumatta taustasta tai vanhempien varallisuudesta.
153
 - 154 • Oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaiseen kohteluun kuuluu sukupuoli-
155 ja seksuaalivähemmistöjen identiteetin huomioiminen. Henkilöstöä
156 koulutetaan kohtaamaan erilaisia oppijoita ja identiteettejä.
157
 - 158 • Elinikäinen oppiminen on tärkeä tavoite. Yleissivistävien
159 aikuisoppilaitosten ylläpitäminen pitää taata ja toiminnalle täytyy suunnata
160 riittävät resurssit. Myös aikuisten on voitava suorittaa peruskoulun
161 oppimäärä.
- 162 **Haluamme, että Turussa on Suomen parhaiten voiva nuoris.** Vaikeat
163 koronavuodet sekä monikriisinen aika ovat lisänneet nuorten pahoinvointia ja
164 haastaneet nuorisotyössä toimivien jaksamista sekä osaamista. Turussa on
165 aliresursoitu ja -kehitetty nuorisopalveluita, minkä vuoksi uusille nuorisotyön

166 muodoille sekä lisäresursseille on huutava tarve. Nuorisopalveluiden uudistus on
167 tehtävä nuorten tarpeet edellä, henkilöstöä kuunnellen.

168 **Näin me kehitämme nuorisopalveluita:**

- 169 ● Nuorisopalveluita kehitetään yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen,
170 liikunnan ja kulttuurin palveluiden kanssa. Nuorisopalvelut ovat siellä,
171 missä nuoret ovat: nuorisopalveluiden läsnäoloa vahvistetaan esimerkiksi
172 kouluissa sekä digitaalisilla alustoilla. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on
173 sujuvaa ja vaikuttavaa.
174
- 175 ● Alueellisen nuorisotoiminnan on oltava saavutettavaa ja hyvien
176 kulkuyhteyksien päässä. Etsivää ja jalkautuvaa nuorisotyötä vahvistetaan
177 ja toteutetaan kaupungin omana toimintana ympäri kaupunkia.
178 Nuorisotilojen toiminnoissa, sijainneissa ja aukioloajoissa kuullaan nuoria.
179
- 180 ● Nuorisotyön ammattilaisia tulee kuulla nuorisotyön kehittämisessä.
181 Nuorisotyöntekijöille tulee tarjota monipuolista koulutusta nuorten ja
182 työntekijöiden muuttuviin tarpeisiin sekä työn toteuttamiseen riittävät
183 resurssit.
184
- 185 ● Nuorten yökahvilan toiminta tulee vakinaistaa. Nuorten aikuisten (18–29-
186 vuotiaat) palveluita tulee vahvistaa.
187
- 188 ● Yhteistyötä ja vuorovaikutusta nuorisojärjestöjen sekä muiden nuorille
189 palveluita tarjoavien toimijoiden kanssa kehitetään.
190
- 191 ● Nuorisotyön palvelutarjonta on monipuolista. Kulttuurista nuorisotyötä
192 (Vimma, Rock Academy) vahvistetaan tarjoamalla lisää toimintatilaa
193 kulttuuri- ja taideharrastuksiin. Digialustoilla tapahtuvaa nuorisotyötä
194 kehitetään esimerkiksi Game Academya vahvistamalla.
195

3. KAUPUNKIYMPÄRISTÖ JA KAAVOITUS

197 **Turku harjoittaa tasa-arvoa vahvistavaa kaupunkisuunnittelua ja ehkäisee**
 198 **kaupunkirakenteen eriytymistä eli segregatiota.** Vasemmistoliitto vaatii, että
 199 päätöksenteossa otetaan huomioon lähiöiden kehittäminen ja eriytymisen
 200 ehkäiseminen. Siihen tarvitaan monia yhtäaikaisia toimenpiteitä, kuten koulujen
 201 ja muiden palveluiden kehittämistä, laadukasta, viihtyisää ja turvallista
 202 asuinympäristöä, monipuolista asuntorakentamista sekä muista kulttuureista
 203 tulevien tuen varmistamista. Näiden tavoitteiden toteuttamiseen tarvitaan nyt
 204 tekoja.

205 **Turku on kestävä ilmasto- ja luontopolitiikan tiennäyttävä.** Turun
 206 Vasemmistoliiton ympäristöpolitiikka tähtää luonnon ja ihmisten tarpeiden
 207 huomiointiin. Viihtyisä ja kestävä kaupunki syntyy järkevällä ekologisella
 208 täydennysrakentamisella, puisto- ja viheralueilla sekä panostamalla edulliseen ja
 209 toimivaan joukkoliikenteeseen.

210

211 **Näin rakennamme tasa-arvoista ja luontoystävällistä kaupunkia:**

- 212 • Kaavoitusprosessin demokraattisuutta on vahvistettava ja asukkaita on
 213 aidosti kuunneltava kaikissa vaiheissa kaavoituksesta rakentamiseen.
 214 Ihmisten pitää voida osallistua oman elinympäristönsä muutoksiin myös
 215 käytännössä esimerkiksi kuulemisten ja asukastilaisuuksien kautta.
 216
- 217 • Uudet asuin- ja työpaikat rakennetaan joukkoliikenneväylien läheisyyteen.
 218 Kaavoituksessa on huomioitava lähipalvelut ja ehkäistävä palveluiden
 219 keskittämistä sekä alueellista eriytymistä. Välimatkat palveluihin on
 220 pidettävä kaupungissa lyhyinä.
 221
- 222 • Kaupungin tarjoamia, kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tulee rakentaa
 223 riittävästi ja hajautetusti ympäri kaupunkia, jotta alueiden eriytyminen
 224 saadaan pysäytettyä. Turun on nostettava omia, kohtuuhintaisen
 225 rakentamisen tavoitteitaan, ja valvottava aiempaa paremmin, että
 226 kaupungin asettamat tavoitteet toteutuvat.
 227
- 228 • Uusiutuvan energian mahdollisuudet rakentamisessa ja remontoinnissa
 229 on hyödynnettävä. Rakennusmateriaalien ympäristöystävällisyys ja
 230 kierrätettävyyden on huomioitava esimerkiksi puurakentamista suosimalla.
 231 Betonirakentamista pitäisi vähentää päästöjen minimoimiseksi.
 232
- 233 • Uudisrakentamisen yhteydessä on edistettävä viherkattojen ja muiden
 234 hulevesiä imeyttävien pintojen rakentamista.
 235
- 236 • Kaupunkilaisten käytössä olevat viheralueet ja puistot suojellaan.
 237 Luonnon monimuotoisuus edellyttää myös ns. joutomaiden: niittyjen,
 238 kantojen ja pensaikkojen olemassaoloa. Kaupunkirakennetta
 239 tiivistettäessä huomioidaan asumisen ja sisäilman laatu, sekä
 240 varmistetaan viherkäytävien olemassaolo.
 241

- 242 ● Kupittaaan siirtolapuutarhaa kehitetään avoimemmaksi tilaksi kaikille
243 kaupunkilaisille.
244
- 245 ● Turku päättää alkaa seurata säännöllisesti ja tarkasti puiden
246 kokonaismäärää ja puistojen sekä viheralueiden kokonaispinta-alaa ja
247 sitoutuu samalla näiden kasvattamiseen.
248
- 249 ● Saarien luonto säilytetään ja Katariinanlaakso rauhoitetaan
250 rakentamiselta. Vielä vapaat rannat tulee säilyttää rakentamattomina ja
251 kaikkien käytössä tulevaisuudessakin.
252
- 253 ● Turussa tarvitaan tilaa hengittää. Lopetetaan postimerkkikaavoitus ja
254 lähimetsiin sekä puistoihin rakentaminen. Ilmastomuutoksen
255 seurauksena lisääntyvät voimakkaat sateet edellyttävät, että
256 kaupunkialueella on tarpeeksi rakentamatonta alaa, paikoin jopa erillisiä
257 ns. imeytymiskenttiä.
258
- 259 ● Perustetaan Turkuun kunnallisen eläinlääkärin toimi palveluun pääsyn
260 helpottamiseksi ja hoitokulujen hillitsemiseksi.

261 **Näin teemme kaupungista hiilineutraalin ja ilmastoposiitiivisen:**

- 262 ● Turun on pidettävä kiinni tavoitteestaan olla hiilineutraali kaupunki
263 vuoteen 2029 mennessä. Tavoite huomioidaan kaikessa kaupungin
264 toiminnassa kuten rakentamisessa, energiantuotannossa,
265 liikennejärjestelyissä, kaavoituksessa sekä ruokapalveluissa.
266
- 267 ● Turku päättää alkaa seurata säännöllisesti ja tarkasti omien hiilinielujen
268 sekä -varastojen määrää ja sitoutuu niiden kasvattamiseen. Erityistä
269 huomiota kiinnitetään rakentamisen päästöihin.
270
- 271 ● Kierrättämisen pitää olla helppoa kaikille kuntalaisille, myös
272 omakotiasujille. Kierrätyspisteitä on oltava kaikille raaka-aineille, myös
273 tekstiilille ja muoville. Kiertotaloutta on kaikin keinoin edistettävä.
274
- 275 ● Energiantuotannossa on mahdollistettava Turku Energian ilmoituksen
276 mukainen kivihiilen täydellinen alasajo vuoteen 2025 mennessä.
277 Fossiilisten polttoaineiden ja turpeen sijaan on keskityttävä
278 energiansäästöön ja uusiutuviin energiamuotoihin.
279
- 280 ● Kiirehditään LED-valaistukseen siirtymistä energia- ja kustannussyistä.
281 Valosaasteen määrää tulee vähentää valoja uusittaessa ja
282 uudisrakentamisessa. Valojen tulisi palvella erityisesti kevyen liikenteen
283 turvallisuutta.
284
- 285 ● Lisätään kasvispohjaisen ruuan, kestävän kotimaisen villikalan sekä lähi-
286 ja luomutuotteiden osuutta kaupungin ruokatarjonnassa.

287 **Näin me kehitämme liikennettä ja liikkumista:**

- 288
- 289
- 290
- 291
- 292
- 293
- 294
- 295
- 296
- 297
- 298
- 299
- 300
- 301
- 302
- 303
- 304
- 305
- 306
- 307
- 308
- 309
- 310
- 311
- 312
- 313
- 314
- 315
- 316
- 317
- 318
- 319
- 320
- 321
- 322
- 323
- 324
- 325
- 326
- 327
- 328
- 329
- 330
- 331
- 332
- 333
- 334
- 335
- 336
- Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on nostettava liikennesuunnittelun ykköstavoitteeksi. Yksityisautoilua vähennetään kehittämällä kestäviä liikennemuotoja: kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä. Mahdollisuuksien mukaan katuja voidaan muuttaa kävely-, pyörä- ja joukkoliikennekaduiksi.
 - Pyöräilyä edistetään rakentamalla Turkuun kokonaan uusia pyöräkaistoja, pyöräteitä ja pyöräkatuja. Pyöräkaistat ja -tiet rakennetaan lähtökohtaisesti yksisuuntaisina ja eri tasoon erotettuna muusta liikenteestä, jolloin ne ovat turvallisia ja nopeita.
 - Tulevaisuuden joukkoliikenneratkaisujen toteutumista vauhditetaan. Sitä pitää kehittää yhteistyössä lähiseudun kanssa. Raitiotien rakentaminen on satsaus tulevaisuuteen ja sitä tulee edistää kaikin keinoin, kunhan se toteutetaan taloudellisesti kestävästi sekä yhteistyössä lähikuntien kanssa. Joukkoliikenteen tulee olla hintatasoltaan sellainen, että pienituloisimmatkin voivat sitä käyttää. Sitä pitää myös olla helppoa ja vaivatonta käyttää, jotta se olisi todellinen vaihtoehto omalle autolle. Joukkoliikenteen tulee saada etuajo-oikeuksia, ja pitää muuttaa hiilineutraaliksi kehittämällä kaupungin sisäinen liikenne sähköiseksi.
 - Työmatkaliikenteen vuoroja on lisättävä ja kehitettävä yhdessä Fölin alueen työpaikkojen kanssa. Fölin toiminta-alueen yrityksille ja niiden henkilöstölle toteutetaan kysely joukkoliikenteen kehittämistarpeista työmatkaliikennettä varten. Työmatkaliikenteen on palveltava myös vuorotyöläisiä ja perusduunareita.
 - Liikuntarajoitteisten tulee pystyä vaivattomasti käyttämään joukkoliikennettä. Joukkoliikenteen rollaattorikokeilusta voidaan tehdä vakiintunut käytäntö. Kaikkien joukkoliikenneuudistusten tulee tähdätä käytettävyyden parantamiseen ja tehdä joukkoliikenteestä houkuttelevampaa.
 - Sähköautojen latauspisteitä on lisättävä kaupungin alueella.
 - Lähijunaverkosto toteutetaan kolmella pääradalla: Loimaa, Salo ja Uusikaupunki.
 - Rakennetaan uuden päärautatieaseman yhteyteen sekä raiteita että kumipyöriä käyttävän lähi- ja kaukoliikenteen yhdistävä matkakeskus.
 - Kaikkien suojateiden, jalkakäytävien ja pyörätienjatkeiden tulee olla esteettömiä ja kynnyksettömiä.
 - Ajonopeuksia tulee tarkastella turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämiseksi, sekä melun ja päästöjen vähentämiseksi.
 - Turusta on oltava toimivat ja modernit junayhteydet muualle Suomeen. Länsirata on toteutettava siten, että vastuu ja kustannukset jakautuvat muiden radanvarsikuntien ja valtion kanssa reilusti.

337

4. TYÖ, TALOUS JA ELINVOIMA

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

Kaupungin tulee taata työtä kaikille haluaville. Turun kaupungin tulee ottaa aktiivinen rooli uuden Turun työllisyysalueen kehittämisessä. Erityisesti nuoret, pitkäaikaistyöttömät ja maahanmuuttajataustaiset tarvitsevat parempia palveluita ja tukea byrokraattisen kontrollin sijaan. Tehokas työllistämistoiminta säästää rahaa työmarkkinatuen kuntaosuudesta, lisää verotuloja sekä vähentää sosiaali- ja terveystalouden menoja.

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

Näin autamme ihmisiä työllistymään:

- Työ- ja elinkeinopalvelut säilytetään yhteisissä käsissä ja suojellaan voitontavoittelulta.
- Järjestöjen erityisosaamista hyödynnetään työttömyyspalveluiden suunnittelussa ja tuotannossa, esimerkiksi monikielisten ja osatyökykyisten uravalmennuksessa.
- Kaupunki varmistaa riittävän henkilöstön työllisyyspalveluissa ylikuormittumisen ehkäisemiseksi ja palvelun laadun varmistamiseksi.
- Kaupunki tarjoaa yhä useammalle nuorelle ensimmäisen kesätyön ja perustaa lisää palkallisia harjoittelupaikkoja ja oppisopimuskoulutusta opiskelijoille. Korkeakouluopiskelijoiden halutaan jäävän Turkuun myös valmistumisen jälkeen.
- Kaupunki pyrkii löytämään pitkäaikaistyöttömille töitä yhteistyössä Varhan, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.
- Kaupunki edistää pitkäaikaistyöttömän asemassa roikkuvien työkyvyttömiä ja vajaatyökykyisten ihmisten pääsyä työkyvyttömyyseläkkeen piiriin. Työllisyyspalvelut tarjoavat tukea eläkehakemusten tekemisessä.
- Kaupunki edistää vammaisten työllistymistä ja samapalkkaisuutta. Vammaisten yksilölliset työkyvyt tunnustetaan ja heille järjestetään sopivaa kuntoutusta ja koulutusta.
- Anonyymi rekrytointi otetaan käyttöön kaikilla palvelusektoreilla ja kaupungin omistamissa yhtiöissä.
- Kaupunki tarjoaa aktiivisesti työharjoittelu- ja oppisopimuspaikkoja kotiutuville maahanmuuttajille. Kaupungin työpaikoilla panostetaan ammattisanaston opettamiseen monikielisille opiskelijoille.

Hyvä työ luo hyvinvointia. Turun kaupunki työllistää noin 7000 ihmistä ja lukeutuu alueen suurimpiin työnantajiin. Kaupungin on oltava houkutteleva ja vastuullinen työnantaja, joka panostaa työntekijöidensä jaksamiseen ja

385 hyvinvointiin. Hyvin toimeentulevat ja hyvinvoivat työntekijät nostavat alueellista
386 ostovoimaa ja stimuloivat paikallista elinkeinoelämää.

387

388 **Näin pidämme huolta kaupungin työntekijöistä:**

389

390 ● Turun kaupungin ja sen omistamien yhtiöiden tulee toimia esimerkillisinä
391 työnantajina, jotka noudattavat reiluja työehtoja ja työelämän pelisääntöjä.

392

393 ● Kaupunki ylläpitää työmarkkinoiden vakautta ja toimii vastuullisena ja
394 luotettavana työmarkkinaosapuolena ammattijärjestöjen suuntaan.

395

396 ● Työntekijät otetaan vahvemmin mukaan työpaikkojensa
397 päätöksentekoon. Työntekijöiden edustusta kaupungin omistamien
398 yhtiöiden hallituksissa lisätään.

399

400 ● Työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa omiin työaikoihinsa ja oman
401 työnsä järjestämiseen helpotetaan.

402

403 ● Kaupungin työntekijöiden palkkausjärjestelmää kehitetään ottamalla
404 Turussa käyttöön oikeudenmukainen ja kaikille tasapuolinen
405 tulospalkkausjärjestelmä. Siinä palvelujen laadun parantamisesta ja
406 toiminnan tehostamisesta saavutetuista säästöistä maksetaan koko
407 henkilöstölle samansuuruisia tulospalkkiota tehtyä työtuntia kohden.
408 Tyky-rannekkeen käyttömahdollisuuksia erilaisiin liikunta- ja
409 kulttuuripalveluihin laajennetaan.

410

411 **Talouden tulee palvella ihmisiä.** Turussa on edistettävä kaupunkilaisten
412 hyvinvointia. Turulla on hyvät mahdollisuudet kehittyä uudenlaisen työn ja
413 tuotannon merkittäväksi eurooppalaiseksi keskuksiksi. Tämä edellyttää
414 johdonmukaista panostamista yrittämisen edellytyksiin, innovaatioihin ja
415 työntekijöiden hyvinvointiin.

416

417 **Näin pistämme talouden palvelemaan turkulaisia:**

418

419 ● Kaupungin omistamia yhtiöitä ja palveluja ei itsetarkoituksellisesti
420 ulkoisteta. Julkisten toimintojen yhtiöittäminen ja yksityistäminen nostaa
421 palvelujen hintoja, lisää eriarvoisuutta ja heikentää työehtoja sekä
422 päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

423

424 ● Luonnollisia monopoleja, kuten vesihuoltoa tai sähköverkkoja, ei
425 luovuteta yksityisen voitontavoittelun piiriin.

426

427 ● Tuottavaa tai muuten merkittävää omaisuutta ei pidä myydä tai luovuttaa
428 pois ilman painavaa syytä. Kaupunki ensisijaisesti vuokraa omistamiaan
429 tontteja myynnin sijaan, täten saadaan tuloja pitkällä aikavälillä.

430

431 ● Asiakasmaksut kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluissa säilytetään
432 kohtuullisina.

433

- 434 ● Vaikeassa suhdannetilanteessa kaupunki pyrkii tasapainottamaan
435 talousarvionsa mieluummin tuloja lisäämällä kuin palveluista leikkaamalla.
436 Taantumassa tehtävät leikkaukset heikentävät talouskehitystä
437 entisestään.
438
- 439 ● Verotuksen painopistettä tulee siirtää tuloeroja tasaavaan suuntaan.
440 Kaupunki suhtautuu myönteisesti hyvinvointialueiden verotusoikeuteen.
441 Kunnallisen tuloveron tasoa tarkastellaan suhteessa ympäryskuntien ja
442 verrokkikaupunkien verotasoon.
443
- 444 ● Rakentamisessa priorisoidaan infrahankkeita ja kaupungin
445 huonokuntoisten kiinteistöjen, kuten koulujen ja päiväkotien, korjaamista.
446
- 447 ● Julkisten hankintojen kriteereissä painotetaan ekologisuutta, paikallisuutta
448 ja vastuullisuutta. Kaupunki ei hanki palveluita tahoilta, jotka rikkovat
449 kansainvälisiä sopimuksia tai työntekijöiden oikeuksia.
450
- 451 ● Kaupunki pyrkii teettämään tarvitsemiaan palveluista omana työnään
452 aina, kun se on mahdollista.
453

454 **Yrittäminen luo kasvua.** Turun Vasemmistoliitto haluaa parantaa pienyrittäjien
455 ja itsensätyöllistäjien toimintaedellytyksiä. Turussa tunnustetaan monipuolisesti eri
456 alojen merkitys työllistäjinä ja vetovoimatekijöinä.
457

458 **Näin tuemme elinvoimaa ja yrittämistä:**

- 459
- 460 ● Pienyrittäjiä ja itsensä työllistäjiä tuetaan tarjoamalla kohtuuhintaisia
461 työtiloja ja neuvontaa mm. julkisiin kilpailutuksiin osallistumisessa. Näin
462 tuetaan aitoa kilpailua.
463
- 464 ● Turku Energia tarjoaa edullista sähköä ja lämmitystä paikalliselle
465 teollisuudelle ja elinkeinoelämälle. Yhtiö laajentaa omaa
466 ympäristöystävällistä energiantuotantoaan.
467
- 468 ● Kaupunki investoi rapautuneeseen infrastruktuuriin ja priorisoi
469 omistamiensa kiinteistöjen korjauksia. Korjaukset on toteutettava
470 lähtökohtaisesti kaupungin omana työnä.
471
- 472 ● Lupaprosesseja kehitetään mahdollisimman sujuviksi. Rakennuslupien
473 käsittelyssä varmistetaan riittävät henkilöstöresurssit ruuhkien
474 ehkäisemiseksi.
475
- 476 ● Turku tunnistaa luovien alojen potentiaalin. Kaupunki helpottaa
477 yleisötapahtumien, kuten festivaalien ja konserttien, järjestämistä
478 matkailun edistämiseksi.
479
- 480 ● Kaupunki tukee tulevaisuuden kasvua luomalla edellytyksiä ekologiseen
481 siirtymään ja ympäristöystävälliseen teollisuuteen kaavoituksen ja
482 elinkeinopolitiikan kautta. Paikallisen teollisuuden ja pk-yritysten

483 toimintaedellytyksiä ja laajenemista parannetaan kaavoittamalla teollisen
484 toiminnan tarpeisiin työpaikka-alueita ja tontteja. Mereen liittyvän
485 yritystoiminnan toimintaedellytyksiä parannetaan säilyttämällä
486 kaavoituksessa Pansion-Pernon merenranta-alueet yritystoiminnan
487 käytössä. Pien- ja keskisuurille yrityksille taataan mahdollisuus saada
488 Turusta hyvien liikenneyhteyksien (rata, vesiväylät ja tiestö) läheisyydestä
489 edullisia vuokratontteja.

490

491 **5. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN**

492 Vaikka sosiaali- ja terveystalvaeluiden järjestämisvastuu on siirtynyt
493 hyvinvointialueille, on kuntien tehtävänä edelleen hyvinvoinnin edistäminen.
494 Kuntaliiton julkaisussa *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa*,
495 kuntien hyvinvoinnin edistämisen tehtävät määritellään seuraavasti:

496 Kunnan tehtäviin kuuluu hyvinvointia tukevan elinympäristön, palveluiden
497 saatavuuden ja saavutettavuuden varmistaminen ja niiden laatu. Lisäksi
498 osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokonaisuudet liittyvät läheisesti kuntien
499 toimintaan ja ovat osaltaan lisäämässä hyvinvointia. Hyvinvoinnin ja terveyden
500 edistämässä kyse on ennen kaikkea ennaltaehkäisevän työn kokonaisuudesta,
501 jota voidaan kohdentaa esimerkiksi alueellisesti tai väestöryhmittäin. Hyvinvointia
502 edistävällä toiminnalla ja ympäristöllä valtaosalle väestöä voidaan taata hyvä
503 asuin- ja elinympäristö sekä toimiva arki.¹

504 **Turun Vasemmistoliitto näkee kunnan hyvinvoinnin edistämisen tehtävät**
505 **vaikuttavina ja tärkeinä.** Erityisen arvokasta on ennaltaehkäisevä työ, jolloin
506 voidaan ajoissa puuttua hyvinvoinnin haasteisiin, estää niiden syveneminen sekä
507 pitkällä tähtäimellä myös säästää kustannuksia. Puutumme muun muassa
508 rasismiin, asunnottomuuteen, liikkumattomuuteen sekä päihdeongelmiin ja
509 mielenterveyden haasteisiin.

510 **Turku ja Varha tekevät tiivistä yhteistyötä.** Turun Vasemmistoliitto haluaa, että
511 yhteistyö on jatkossakin sujuvaa, ja että Varhan palveluiden järjestämisessä
512 otetaan huomioon Turun erityistarpeet hyvinvointialueen suurimpana
513 kaupunkina. Kaupunkilaiset tarvitsevat jatkossakin sosiaali- ja terveystalvaelut
514 lähelle.

515 **Lasten ja nuorten jaksamiseen ja palveluiden sujuvuuteen kiinnitetään**
516 **erityistä huomiota.** Kouluterveydenhuolto tulee nostaa lapsen terveyden

¹ *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa*, toimittanut Sami Niemi, Kuntaliitto 2024.

517 keskiöön. Koulujen oppilashuollon resursseja on syytä lisätä, jotta lapsen
518 terveyttä voidaan edistää aikaisempaa paremmin.

519 **Turun vanhenevan väestön tarpeet huomioitava palveluissa, asumisessa ja**
520 **asuinympäristössä.** Turussa ikäihmiset asuvat usein yksin kodeissaan ja
521 yksinäisyys on monelle arkipäivää. Ikääntyneiden asumista kotona tuetaan
522 hyvällä yhdyskuntasuunnittelulla ja liikennejärjestelyillä. Kattavien
523 peruspalveluiden monitoimitalot. Jokaisella ikäihmisellä on oikeus elää
524 mielekästä elämää, vanheta arvokkaasti ja saada tarpeidensa mukaista palvelua.

525 **Hyvinvoinnin edistäminen ymmärretään laajasti.** Kulttuuri- ja
526 liikuntapalveluiden parantaminen ja lisääminen ovat hyvinvoinnin edistämistä,
527 kuten myös ilmastotyö. Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen tulevat
528 muuttamaan kaupunkilaisten elämää monin tavoin. Haavoittuvimmat
529 väestöryhmät, kuten vanhukset, lapset, monisairaajat ja pienituloiset, kärsivät
530 ilmastomuutoksen vaikutuksista eniten.

531

532 **Näin me edistämme hyvinvointia Turussa:**

- 533 ● Neuvottelemme aktiivisesti Varhan kanssa palveluiden järjestämisestä.
534 Palveluiden pitää olla helposti saavutettavissa erityisesti alueilla, joissa
535 sote-palveluiden kysyntä on suurta, kuten eriytyneissä lähiöissä.
536
- 537 ● Lisäämme ennaltaehkäisevien palveluiden resursseja, erityistä huomiota
538 kiinnitämme asunnottomuuden poistoon sekä ennaltaehkäisevään
539 päihde- ja mielenterveystyöhön.
540
- 541 ● Parannamme oppilashuollon toimintaedellytyksiä ja huolehdimme
542 sujuvasta yhteistyöstä eri toimijoiden välillä.
543
- 544 ● Asumisen ja kaavoituksen suunnittelussa otetaan paremmin huomioon
545 hyvinvoinnin näkökulmat. Turussa rakennetaan esteettömiä, turvallisia ja
546 väreitä asuinympäristöjä. Ne tukevat ikääntyvien toiminnallisuutta ja
547 palvelevat koko väestöä. Eri alueiden eriytymiskehitykseen puututaan
548 määrätietoisesti, asumisneuvontaa lisätään ja kohtuuhintaisen asumisen
549 tarjonnan lisääminen nähdään myös hyvinvoinnin lisäämisenä.
550 Asunnottomuuden poistossa teemme yhteistyötä Varhan kanssa.
551
- 552 ● Vaadimme Turulta aktiivista antirasistista työskentelyä. Kaupungin
553 työntekijät sekä päättäjät tulee perehdyttää ja sitouttaa
554 rasminvastaiseen työskentelyyn. Seksuaalisuuden ja sukupuolen
555 moninaisuus pitää huomioida kaupungin toiminnassa ja työntekijöiden
556 sekä luottamushenkilöiden koulutuksessa.
557
- 558 ● Esteettömyyttä lisätään suunnitelmallisesti kaupungin toiminnoissa ja
559 tiloissa. Kaupungin tiloista tulee löytyä kattavat esteettömyys- ja
560 saavutettavuustiedot.
561
- 562 ● Jatkamme ruoka-avun kehittämistä ja tukemista. Puistoruokailu
563 vakiinnutetaan.

564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586

- Kaupunkilaisten osallisuutta päätöksenteossa lisätään. Kansalaispaneelista kehitetään vaikuttava elin, jolla on päätöksenteossa sananvaltaa. Asukasbudjettia kehitetään.
- Panostamme ikäihmisten palveluihin muun muassa lisäämällä avointa päivätoimintaa ja kohtaamispaikkoja, mahdollistamalla yhteisöllistä asumista sekä ikääntyneille suunnattuja liikuntapalveluja.
- Nuorten ja ikäihmisten yhteistiloja, asumisesta alkaen, tulee harkita ja kehittää muiden kokemuksista oppien. Tämän kaltaista yhteisasumista ei saa käyttää säästökeinona palvelua tarvitsevien ikäihmisten osalta. Myös päiväkotien ja palvelutalojen yhteistyötä jo rakentamisesta lähtien tulee harkita.
- Uusien alueolohuoneiden tunnettavuutta ja toiminnan laajenemista tuetaan. Tutkitaan, onko mahdollista perustaa nuorille aikuisille suunnattu oma alueolohuone.
- Kaupungin tulee panostaa kulttuurihyvinvointiin. Kulttuuri vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin koko elämänkaaren osalta ja siten vähentää kuormitusta ja kustannuksia sote-palveluissa. Kulttuurihyvinvointi ymmärretään osana hyvinvointipalveluita.

587

6. KULTTUURI JA LIIKUNTA

588

589 **Turku on kaupunki, jossa voi liikuttua ja liikkua.** Sote-uudistuksen jälkeisessä
590 Turussa kulttuuri- ja liikuntapalveluiden roolit ovat kasvaneet osana
591 kaupunkilaisten hyvinvointia sekä kaupungin veto- ja elinvoimaa. Monipuoliseen
592 ja kaikille saavutettavaan kulttuuri- ja liikuntatarjontaan tulee panostaa
593 pitkäjänteisesti, ja kolmannen sektorin kulttuuri- ja liikuntatoimijoiden arvokasta
594 työtä tulee mahdollistaa riittävällä kaupungin tuella. On erityisesti huomioitava
595 kaupunkilaiset, jotka eivät vielä ennestään ole palveluiden piirissä, eivätkä tunne
596 kulttuuritarjontaa tai liikuntamahdollisuuksia.

597 **Monipuolinen kulttuurielämä on toimivan demokratian perusedellytyksiä.**

598 Kulttuuri- ja taidekentän elinvoiman turvaa kaikkien mahdollisuus harrastaa ja
599 kokea kulttuuria ja taidetta omaehtoisesti. Turkulaisia menestystarinoita luodaan
600 elävällä ja saavutettavalla taide- ja kulttuurikasvatuksella. Turkulaisen
601 kulttuurielämän vahvuus on vahva ja vaikuttava kulttuurin vapaa kenttä.
602 Kulttuurin rahoituksen ja rakenteiden murroksessa tulee huolehtia vapaan kentän
603 toimijoiden tulevaisuudesta ja jatkuvuudesta.

604 **Liikunta on hyvinvoinnin kulmakivi.** Liikuntaharrastukset edistävät

605 yhteenkuuluvuutta sekä jaksamista. Tulotaso ei saa olla kynnyskysymys
606 liikkumiselle, vaan jokaisen mahdollisuutta liikkua ja harrastaa on tuettava.
607 Turussa on kiinnitettävä erityistä huomiota hyötyliikunnan mahdollistamiseen
608 esimerkiksi pyörä- ja kävelyteitä kehittämällä, monipuolisiin lähiliikuntapaikkoihin
609 sekä liikuntaharrastusten taloudelliseen saavutettavuuteen.

610 **Näin me kehitämme kulttuuripalveluita:**

611 • Kolmannelle sektorille ja yhdistyksille jaettavien avustusten ja apurahojen
612 määrää on nostettava. Turun on avustettava kaupungin vapaan kentän
613 taide- ja kulttuuritoimijoita nykyistä laajemmin, erityisesti valtion tuen
614 heikentyessä.

615

616 • Turun 800-vuotisjuhlien keskiössä vuonna 2029 tulee olla kulttuuri ja
617 taide. Turkulaiset taiteentekijät otetaan laajasti mukaan juhluvuoden
618 valmisteluun.

619

620 • Taiteen talon ja musiikkitalo Fuugan tulee palvella kaikkia turkulaisia.
621 Kulttuuri-instituutioiden kehittämiseen varataan riittävät resurssit.
622 Historian ja tulevaisuuden museo palvelee ja tukee Turun
623 museopalveluita ja on tunnettu koko Suomessa. Turku noudattaa taiteen
624 prosenttiperiaatetta kaikessa uudisrakentamisessaan.

625

626 • Taiteen harrastamisen ja opiskelun korkeaa tasoa on ylläpidettävä.
627 Taiteen perusopetusta on uudistettava ja vahvistettava. Turku syventää
628 taide- ja kulttuurioppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä.

629

630 • Turku tarjoaa maksuttomia tapahtumia, kulttuuria ja taidetta

- 631 kaupunkilaisille.
632
633 ● Nuorten taiteilijoiden työskentelyn mahdollistamiseksi ja edistämiseksi
634 laaditaan oma työsuunnitelma. Nuorille ja aloitteleville bändeille on
635 tarjottava harjoitustiloja ja esiintymismahdollisuuksia.
636
637 ● Taidetta ja kulttuuria pitää viedä entistä enemmän lähipalveluiksi sinne,
638 missä ihmiset asuvat ja liikkuvat, myös lähiöihin. Julkiset tilat tulee
639 saattaa kansalaisten käyttöön maksutta.
640
641 ● Pääkirjaston lisäksi Turussa on laaja ja monipuolinen lähikirjastoverkko
642 sekä kirjastoauto toimintaa. Kirjastojen tehtävää tiedon, kohtaamisen ja
643 resurssien jakamisen keskuksina kehitetään.
644
645 ● Resursseja erityisryhmien palveluihin lisätään. Selvitämme ja puramme
646 kulttuuriharrastamisen esteitä.

647 **Näin me kehitämme liikuntapalveluita:**

- 648 ● Liikunnan hinta ei saa olla este harrastamiselle. Hintoja alennetaan ja
649 maksuttomista palveluista pidetään kiinni.
650
651 ● Turun on tarjottava maksuttomia perusliikuntapaikkoja kaikilla
652 asuinalueilla ja kaikissa lähiöissä, erityisesti perheiden ja nuorten
653 käyttöön. Kannustetaan myös aikuisia löytämään itselleen sopiva uusi
654 liikuntaharrastus esimerkiksi järjestämällä matalan kynnyksen
655 lajikokeiluja.
656
657 ● Eri vähemmistöjen asema liikunnassa on tunnistettava, ja osallistumisen
658 mahdollisuuksia on tuettava tasapuolisesti. Liikuntapalvelujen ja
659 liikuntapaikkojen pitää olla kattavia ja kaikille väestöryhmille helposti
660 tavoitettavissa. Selvitämme ja puramme liikuntaharrastamisen esteitä.
661
662 ● Arjen liikkumismahdollisuuksia on lisättävä, ja hyötyliikuntaa lisättävä
663 yhteistyössä kaupunkiympäristön palveluiden kanssa. Kaavoituksessa ja
664 rakentamisessa otetaan huomioon liikkuminen, erityisesti koulujen ja
665 monitoimitalojen yhteydessä.
666
667 ● Itä-Turkuun suunniteltava uimahalli toteutetaan. Olemassa olevia
668 uimahalleja tuetaan kaupungin varoin. Hirvensalon kuntoportaat on
669 rakennettava välittömästi. Turkuun rakennetaan uusi jalkapallohalli sekä
670 uusi skeittipuisto.